

İSTATİSTİK KURUMU (KURULUŞ, GÖREV VE ÇALIŞMA ESASLARI) YASASI
(32/2019 ve 9/2020 sayılı Yasalar)

Madde 27 Altında Yapılan Tüzük

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu İstatistik Kurumu (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) Yasası'nın 27'nci maddesinin (1)'inci fıkrasının kendisine verdiği yetkiye dayanarak aşağıdaki Tüzüğü yapar:

- Kısa İsim** 1. Bu Tüzük, Resmi İstatistiklerin Üretilmesi ile Temel İlke ve Standartlarının Belirlenmesi ve Yayınlanması Tüzüğü olarak isimlendirilir.

BİRİNCİ KISIM

Genel Kurallar

- Tefsir** 2. Bu Tüzük'te metin başka türlü gerektirmedikçe;
- "**İstatistik Üretme**", İstatistik derlemek için gerekli olan veri toplama, muhafaza etme, işlem den geçirme ve analiz etme çalışmalarının tümünü anlatır.
- "**Kurum**", İstatistik Kurumunu anlatır.
- "**Metaveri**", Bir doküman içeriği hakkındaki bilgiyi, fiziksel veya elektronik bir nesne veya kaynak hakkındaki tanımsal bilgiyi, bir bilgi kaynağını tanımlayan, açıklayan, yerini belirten veya yöntemini kolaylaştıran bilgiyi, sayısal olan veya olmayan her türlü nesneye uygulanabilen her türlü resmi kaynak tanımlama tablosunu anlatır.
- "**Program**", Beş yıllık resmi istatistik programını anlatır.
- "**Resmi İstatistik**", Programın uygulanması çerçevesinde, her bir verinin işlenmesi sonucunda resmi istatistik üreticilerinden elde edilen bilgiyi anlatır.
- "**Resmi İstatistik Sistemi**", Programda yer alan kurum ve kuruluşları anlatır.
- "**Resmi İstatistik Üreticisi**", Resmi istatistik sisteminin bir parçası olarak istatistik veri toplayan, işlem den geçiren ve yayımlayan kamu kurum ve kuruluşlarını anlatır.
- 32/2019**
9/2020 "**Yasa**", İstatistik Kurumu (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) Yasasını anlatır.
- "**Yayımlama**", İstatistik veri ve analizlere, kullanıcıların erişimini sağlayan faaliyetleri anlatır.

- Amaç** 3. Bu Tüzüğün amacı resmi istatistiklerin üretilmesine ve yayımlanmasına ilişkin temel ilkeler ile standartlara ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

- Kapsam** 4. Bu Tüzük Program çerçevesinde gerçekleştirilen resmi istatistik üretimi çalışmalarındaki temel ilke ve standartlara ilişkin uygulamaları kapsar.

İKİNCİ KISIM

Resmi İstatistikler ile ilgili Genel Kurallar

- Genel Kurallar**
5. Resmi istatistiklerin üretilmesi ile temel ilke ve standartlarının belirlenmesi ve yayımlanmasına ilişkin genel kurallar aşağıdaki fıkralarda belirtildiği gibidir:
- (1) Tüm resmi istatistik üreticileri, resmi istatistik sistemlerinde Kurum tarafından ulusal ve uluslararası normlara uygun olarak belirlenmiş standartları, kavramları, tanımları, sınıflandırmaları ve yöntemleri kullanmakla yükümlüdürler.
 - (2) Resmi istatistik üreticilerinin, istatistiksel verilerin toplanması, üretilmesi, saklanması ve yayımlanmasına ilişkin yöntem ve süreçler ilgili bilimsel ilkeler ve meslek etiği de dahil olmak üzere sadece mesleki bağımsızlığa göre karar vermeleri gerekir.
 - (3) Kurum, Resmi istatistik sistemi faaliyetlerine ilişkin temel ilke ve standartları belirler. Resmi istatistik üreten kurum ve kuruluşlar tarafından üretilen istatistiklerin ulusal ve/veya uluslararası standartlara uyumunu inceler, kalite kontrolleri yapar ve teknik destek sağlar.
 - (4) Resmi istatistik üreticileri, veri kalitesini güvence altına almak için idari ve diğer veri sahipleriyle iş birliği yapar.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Resmi İstatistiklerin Üretimi ve Yayımlanması için İlke ve Standartlar

- Resmi İstatistiklerin Üretimi için İlke ve Standartlar**
6. Resmi istatistiklerin üretimi için ilke ve standartlar aşağıdaki fıkralarda belirtildiği gibidir:
- (1) İstatistiksel amaçlı veriler, istatistiksel araştırmalar veya idari kayıtlar olmak üzere her türlü kaynaktan alınabilir. Resmi istatistik üreticileri, kalite, zamanlılık, maliyetler ve katılımcılar üzerindeki yük açısından kaynağı seçer.
 - (2) Her resmi istatistik üreticisi, yayımlanmadan önce bireysel verileri, gizli veri gruplarını ve istatistikleri korur ve yetkisiz kişilerin erişimini engellemek amacıyla gerekli her türlü düzenleyici, idari, teknik ve organizasyonel önlemleri alır.
 - (3) Resmi istatistik üreticileri, istatistiksel amaçlar için gerekli olan süre boyunca bireysel verileri tanımlayıcılarla işleyerek saklar. Tanımlayıcıları içeren tüm orjinal veri toplama formları, istatistiksel amaçlar için artık gerekli olmadıkları anda Kurum'un uygun gördüğü bir yöntem ile imha edilir.
 - (4) İstatistiksel süreçlerle ilgili metaveriler, resmi istatistik üreten kurum ve kuruluşlar tarafından istatistiksel süreçler boyunca uygun şekilde yönetilir ve dağıtılır.
 - (5) İstatistiksel araştırmalarda soru formları veri toplamadan önce test edilir. Araştırma tasarımları, örnekleme seçimleri ve tahmin yöntemleri düzenlenir, sürekli gözden geçirilir ve gerekli hallerde revize edilir.
 - (6) İstatistiksel araştırma için anketin tüm popülasyonu temsil ettiği, Kurum tarafından izlenmelidir.

**Resmi İstatistiklerin
Yayımlanması
için İlke ve
Standartlar**

- (7) Anket yöntemi ile alandan bilgi derlemek ve işlemek hem zaman hem de maliyeti arttırıcı unsurlardır. Bu nedenle istatistiki kalitede kullanıma uygunluğu Kurum tarafından kabul edilen idari kayıtların kullanılmasına öncelik verilmelidir.
- (8) İşletmelerden derlenecek verilerin resmi istatistik üretim sürecine dahil edilebilmesi için Kurum tarafından belirlenmiş standartları sağlaması gerekmektedir. Bu çerçevede Kurum, resmi istatistiklerde kalite güvencesinin sağlanması için işletmelerle iş birliği içinde çeşitli çalışmalar yürütür. İşletmelerin tuttuğu verilerin mümkün olduğu ölçüde elektronik ortamda aktarımının gerçekleştirilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması önemlidir.
7. Resmi istatistiklerin yayımlanması için genel ilke ve standartlar aşağıdaki fıkralarda belirtildiği gibidir:
- (1) Resmi istatistikler ait oldukları konudaki kullanıcı ihtiyaçlarına cevap verecek kapsamda olmalı, kullanıcı ihtiyaçları düzenli olarak izlenmeli ve istatistikler sürekli olarak iyileştirilmelidir.
- (2) Resmi istatistikler konularına ve araştırma kapsamına göre, gerçeği doğru ve güvenilir biçimde yansıtmalıdır. Veri kaynaklarının ve çıktıların kalitesi düzenli olarak izlenmeli, istatistiksel süreçleri ve çıktıları iyileştirmek için çalışmalar yapılmalıdır.
- (3) Resmi istatistikler mevcut veri altyapısı kapsamında güncel olarak üretilmelidir. Kurum, resmi istatistiklerin yayımlanması için tasarlanan tarih ve saatleri belirten bir Veri Yayımlama Takvimini önceden hazırlar ve kendi internet sayfasında yayımlar. Üretilen istatistikler bu Takvim ile uyumlu olarak yayımlanır.
- (4) Veri Yayımlama Takviminde bir sapma bekleniyorsa, bu durum, gerekçesi ile birlikte tasarlanan yayımlanma tarihinden önce kendi internet sayfasında halka duyurulur. Makul bir süre içinde yeni yayımlanma tarihi belirlenerek kendi internet sayfasından paylaşılır.
- (5) Yayımlanan resmi istatistiklerde tespit edilen hatalar düzeltilir ve düzeltmeler mümkün olan en erken zamanda yayımlanır ve kullanıcılara iletilir. Kamuoyunun bilgilendirilmesi için düzeltme işlemi ile eş zamanlı olarak Kurum web sitesinde basın duyurusu yapılır.
- (6) Resmi istatistikler kendi içinde ve zaman içinde tutarlı, bölgeler ve ülkeler arasında karşılaştırılabilir, farklı kaynaklardan birbiri ile ilişkili veriler birleştirilebilir, uyumlaştırılabilir ve ortak kullanılabilir olmalıdır.
- (7) Resmi istatistikler, metaverisi ile birlikte tarafsız ve anlaşılabilir bir biçimde yayımlanmalıdır. Dağıtımda, her kullanıcının kolayca erişebileceği araçlar kullanılmalıdır.

DÖRDÜNCÜ KISIM**Kalite ile İlgili Kurallar**

- Kalite Taahhüdü** 8. (1) Resmi istatistik üreticileri, resmi istatistiklerin kalitesini uygunluk, doğruluk, güvenilirlik, zamanlılık, dakiklık, erişilebilirlik, şeffaflık, açıklık, tutarlılık ve karşılaştırılabilirlik açısından sürekli olarak değerlendirmeyi ve iyileştirmeyi taahhüt eder.
- (2) Kaliteyi güvence altına alabilmek için resmi istatistiklerin kapsamı, kavramları, tanımları, birimleri ve sınıflandırmalarına ilişkin ortak standartlar ve uyumlaştırılmış yöntemler temelinde bu Tüzüğe uygun olarak resmi istatistikler geliştirilir, üretilir ve yayımlanır.
- (3) Resmi istatistiklerin kalitesini artırmak amacıyla, resmi istatistik üreticileri sadece istatistiki amaçlar için olmak üzere verileri düzenleme ve doğrulama, farklı kaynaklardan verileri birleştirme, kayıtları birleştirme, bireysel verileri eşleştirme ve tahmin teknikleri kullanarak boşlukları doldurma hakkına sahiptirler.
- (4) Resmi istatistik üreticileri, üretim sürecinde kullanılan kaynakları, yöntemleri ve elde edilen veri kümelerini standartlaştırılmış bir şekilde belgelerler. Kullanıcılar, istatistik üretme kaynakları ve yöntemleri ile istatistiksel çıktılarının kalitesi hakkında metaveriler aracılığıyla bilgilendirilirler.
- Kalite Değerlendirmesi** 9. (1) Resmi istatistik üreticileri, düzenli olarak kullanıcılara resmi istatistiklerin kalitesi konusunda danışmalı ve verilerin kalitesini iyileştirmek için onlardan geri bildirim almalıdır.
- (2) Resmi istatistik üreticileri, istatistiksel metodolojiyi değerlendirmek, iyileştirmek ve resmi istatistikleri kullanarak yapılacak analitik çalışmaları teşvik etmek amacıyla bilimsel çevrelerle iş birliği yapabilir.
- (3) Kurum tarafından gerekli görülmesi halinde, resmi istatistik sisteminin kurumsal ortamına, süreçlerine ve çıktıklarına ilişkin değerlendirmeler, dahili ve harici uzmanlar tarafından yapılabilir.
- Kalite Raporlama** 10. Kalite raporlaması için Kurum'un uygun gördüğü bir standart format model olarak kullanılır.

BEŞİNCİ KISIM**Son Kurallar**

- İstatistiksel Gizlilik** 11. Resmi istatistiğin üretiminde ve yayımlanmasında, Yasa'nın 22'nci maddesinde belirtilen istatistiksel gizliliği temin edici önlemler alınır. Bunlara uyulmaması durumunda Yasa'nın 28'inci maddesindeki cezalar uygulanır.
- Yürütme Yetkisi** 12. Bu Tüzük, Başbakanlık tarafından yürütülür.
- Yürürlüğe Giriş** 13. Bu Tüzük, Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten başlayarak yürürlüğe girer.